

Datum: 23. 6. 2026

Zaščita delavcev v vročini

Podnebne spremembe prinašajo vse pogostejše in intenzivnejše vročinske valove, ki pomembno vplivajo na varnost in zdravje pri delu. Visoke temperature predstavljajo resno tveganje predvsem za delavce, ki opravljajo delo na prostem, pa tudi za zaposlene v proizvodnih obratih, skladiščih in drugih delovnih okoljih, kjer prihaja do povečanih toplotnih obremenitev. Zaradi tega postaja zagotavljanje ustreznih zaščitnih ukrepov ena ključnih nalog delodajalcev na področju varnosti in zdravja pri delu.

Izpostavljenost visokim temperaturam lahko povzroči različne zdravstvene težave, kot so dehidracija, vročinska izčrpanost, vročinski krči, sončarica in v najhujših primerih tudi vročinski udar. Poleg neposrednih vplivov na zdravje se zaradi utrujenosti in zmanjšane koncentracije povečuje tudi tveganje za nastanek delovnih nesreč. Posebej ogroženi so delavci v gradbeništvu, kmetijstvu, gozdarstvu, komunalnih dejavnostih ter vsi, ki opravljajo fizično zahtevna dela na prostem.

Slovenska zakonodaja določa, da mora delodajalec zagotoviti varne in zdrave delovne razmere ter sprejeti ustrezne ukrepe za preprečevanje oziroma zmanjševanje tveganj, povezanih z vročino. Pomembna novost na tem področju je dopolnitev Pravilnika o zahtevah za zagotavljanje varnosti in zdravja delavcev na delovnih mestih, ki določa dodatne obveznosti delodajalcev pri delu na prostem v času visokih temperatur. Kadar temperatura zraka preseže 30 °C, morajo biti delavcem zagotovljeni redni odmori, ustrezna zaščita pred soncem ter brezplačni brezalkoholni napitki.

Med najpomembnejše preventivne ukrepe sodi ustrezna organizacija delovnega časa. Delodajalci naj fizično zahtevna opravila načrtujejo v zgodnjih jutranjih urah ali pozneje popoldne, ko so temperature nižje. V času največje vročine je priporočljivo omejiti ali začasno prekiniti najtežja dela na prostem. Učinkovit ukrep je tudi rotacija delavcev med bolj in manj obremenjujočimi delovnimi nalogami.

Posebno pozornost je treba nameniti zagotavljanju zadostne količine pitne vode. Delavci morajo imeti ves čas dostop do sveže pitne vode oziroma drugih brezalkoholnih napitkov. Priporočljivo je redno pitje manjših količin tekočine, še preden se pojavi občutek žeje, saj je ta pogosto že znak začetne dehidracije.

Pomemben zaščitni ukrep predstavljajo tudi redni odmori za počitek. Veljavni predpisi določajo, da morajo biti pri temperaturah nad 30 °C delavcem na prostem najmanj na vsaki dve do tri ure zagotovljene najmanj petnajstminutne prekinitve dela. V času odmora je treba delavcem omogočiti zadrževanje v senci, hladnejših prostorih ali drugih ustrezno zaščitnih območjih.

Pri delu na prostem je nujna tudi ustrezna osebna zaščitna oprema. Priporočljiva so lahka in zračna oblačila svetlih barv, pokrivala za zaščito glave ter zaščitna sredstva pred ultravijoličnim sevanjem. Kadar narava dela to dopušča, je smiselna postavitev začasnih nadstreškov ali drugih oblik senčenja delovnih mest.

Poleg tehničnih in organizacijskih ukrepov ima pomembno vlogo tudi ozaveščanje zaposlenih. Delavci morajo biti seznanjeni z nevarnostmi dela v vročini, prepoznavanjem simptomov toplotnega stresa in pravilnim ukrepanjem ob pojavu zdravstvenih težav. Posebno pozornost je treba nameniti novozaposlenim, starejšim delavcem ter osebam s kroničnimi boleznimi, saj so ti pogosto bolj občutljivi na vplive visokih temperatur.

Pomemben korak na področju zaščite delavcev predstavlja tudi nov vodnik Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti z naslovom *Varnost in zdravje pri delu na prostem v času vročinskih valov*. Vodnik vsebuje praktične usmeritve za pravočasno ukrepanje ob vročinskih valovih, opredeljuje priporočene zaščitne ukrepe in pojasnjuje, kdaj je treba posamezne ukrepe začeti izvajati. Pri tem se opira na smernice Evropske agencije za varnost in zdravje pri delu (EU-OSHA), vremenska opozorila ter kazalnik toplotnega okolja UTCI. Namenjen je predvsem delodajalcem, strokovnim delavcem za varnost in zdravje pri delu ter vsem, ki sodelujejo pri organizaciji dela na prostem.

Učinkovito obvladovanje tveganj, povezanih z vročino, zahteva celovit pristop, ki vključuje tehnične, organizacijske in preventivne ukrepe. Le s pravočasnim načrtovanjem, ustreznim usposabljanjem zaposlenih ter doslednim izvajanjem zaščitnih ukrepov lahko delodajalci zagotovijo varno in zdravo delovno okolje tudi v obdobjih ekstremnih temperatur.

SPOT svetovalka,
Barbara Mesarec Jakopič, mag. manag.

Viri:

- https://www.gov.si/novice/2026-04-29-nov-vodnik-za-varno-delo-na-prostem-v-casu-vrocinskih-valov/?utm_source=chatgpt.com
- https://www.gov.si/novice/2025-07-11-ukrepi-za-zascito-delavcev-pri-delu-v-vrocini/?utm_source=chatgpt.com
- https://www.gov.si/novice/2025-07-15-sprememba-pravilnika-za-zascito-delavcev-v-vrocini/?utm_source=chatgpt.com
- https://www.gov.si/novice/2025-07-18-delo-na-prostem-v-vrocini-smernice-za-delodajalce/?utm_source=chatgpt.com